

Doğan R, Aycicek M (2009) Adaptability performances of some wheat (*Triticum aestivum* var. aest. L.) cultivars in the Marmara region of Turkey. *Pak. J. Bot.*, 41(3):1069-1076.

Özet

Bursa koşullarında 1988-1996 yılları arasında dokuz yıllık olarak yürütölen bu çalışmada bazı ekmeklik buğday çeşitlerinin adaptasyon ve stabilite yetenekleri belirlenmeye çalışılmıştır. Yedi adet ekmeklik buğday eşidinin (Cumhuriyet-75, Momtchill, Tosun-22, Gemini, Katea-1, Kırkpınar-79 ve Atilla-12) kullanıldığı araştırma, Uludağ Üniversitesi Görökle Kampüs'ünde bulunan Ziraat Faköltesi ‘‘Uygulama ve Araştırma Merkezi’’ nin deneme tarlalarında yürütölmüştür. Parsel alanının 12 m² (10mx1.2 m) olduğu ve ekimlerin Ekim ayı içerisinde yapıldığı denemeler dört tekrarlamalı ‘‘Tesadüf Blokları Deneme Deseni’’ne göre planlanmış ve sonuçlandırılmıştır.

Çeşitlerin adaptasyon ve stabilite yeteneklerinin belirlenmesinde parsellerden elde edilerek dekara çevrilen verim değerleri (kg/da) kullanılmıştır. Basit regresyon metodunun kullanıldığı çalışmada çeşitlere ait üç istatistik hesaplanmıştır. Bunlar; regresyon katsayısı (b), regresyondan sapmalar kareler ortalaması (S²) ve belirleme (determinasyon) katsayısı (r²) değerleridir.

Elde edilen sonuçlara göre, sadece regresyondan sapmalar varyansının dikkate alındığı durumda denemede yer alan tüm çeşitlerin stabil olduğu belirlenmiştir. Çeşitlere ait belirleme katsayılarının önemliliği de bu sonucu doğrular nitelikte olmuştur. Regresyondan sapmalar varyansı ile birlikte regresyon katsayılarının da dikkate alındığı durumda ise sadece Momtchill, Katea-1, Kırkpınar-79 ve Gemini eşitlerinin stabil çeşitler olduğu, Atilla-12, Tosun-22 ve Cumhuriyet-75 eşitlerinin ise stabil olmadıkları sonucu elde edilmiştir.

Regresyon katsayıları dikkate alınarak yapılan çeşitlerin adaptasyon yetenekleri sınıflandırılmasında, Cumhuriyet-75 eşidinin iyi koşullara, Tosun-22 ve Atilla-12 eşitlerinin kötü koşullara adapte oldukları, verimleri deneme ortalamasından (531 kg/da) yüksek bulunan Momtchill, Katea-1 ve Kırkpınar-79 eşitlerinin tüm koşullara iyi, verimi deneme ortalamasından düşük bulunan Gemini eşidinin ise tüm koşullara kötü adapte oldukları belirlenmiştir.